

Briuselis, 2024 m. birželio 25 d.
(OR. en)

11516/24

AGRI 536
AGRILEG 327
AGRIFIN 76
AGRISTR 46
AGRIORG 91
COH 43
ENV 688
POLCOM 216
SOC 500
EMPL 306

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato
data: 2024 m. birželio 24 d.
kam: Delegacijoms

Ankstesnio
dokumento Nr.: 11247/24

Dalykas: Posėdžio rezultatai

2024 m. birželio 24 d. Žemės ūkio ir žuvininkystės tarybos posėdyje diskusijos nepadėjo pasiekti bendro sutarimo dėl išvadų dėl žemės ūkio ateities ES. Tačiau pirmininkaujanti valstybė narė padarė išvadą, kad prie šio pranešimo pridedamam tekstui pritaria arba neprieštaruoja 26 delegacijos.

Išvados dėl žemės ūkio ateities ES

Europos Sąjungos Tarybai pirmininkaujanti valstybė narė

PRIMINDAMA:

- Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 39 straipsnį, kuriame nustatyti bendros žemės ūkio politikos tikslai: a) didinti žemės ūkio našumą, b) užtikrinti deramą žemės ūkiu besiverčiančios bendruomenės gyvenimo lygį, c) stabilizuoti rinkas, d) garantuoti pakankamą tiekimą ir e) užtikrinti vartotojams priimtinas kainas;

ATSIŽVELGDAMA Į:

- masinius pastarojo meto ūkininkų protestus visoje ES;
- neatidėliotinas priemonės, kurių ėmėsi Europos institucijos ir nacionalinės bei regioninės valdžios institucijos, ir kartu būtinybę apsvarstyti vidutinės trukmės ir ilgalaikį atsaką;
- Europos žaliąjį kursą ir visų pirma strategiją „Nuo ūkio iki stalo“, taip pat ES biologinės įvairovės strategiją ir susijusias Tarybos išvadas¹,
- Tarybos išvadas dėl ilgalaikės ES kaimo vietovių vizijos², dėl kurių susitarta 2023 m. lapkričio 20 d., visų pirma kiek tai susiję su tinkamumo kaimo vietovėms užtikrinimo koncepcija;

¹ Dok. 12099/20.

² Dok. 15631/23.

1. PABRĖŽIA strateginį žemės ūkio sektoriaus vaidmenį užtikrinant apsirūpinimo maistu saugumą ir strateginį savarankiškumą atvirojoje ekonomikoje; AKCENTUOJA nevienkartines sektoriaus pastangas didinti maisto produktų gamybos tvarumą tuo metu, kai jis susiduria su vis daugiau iššūkių, tokių kaip klimato kaita ir geopolitinė įtampa, pavyzdžiui, Rusijos agresija prieš Ukrainą;
2. PRIMENA esminį SESV 39 straipsnyje nustatytų BŽŪP tikslų vaidmenį ir būtinybę užtikrinti deramą dėmesį kiekvienam iš šių tikslų; PRIPAŽIŠTA horizontaliuosius tikslus, nustatytus Europos Sąjungos sutartyje ir SESV, įskaitant SESV 11 straipsnį, kurie taikomi visoms politikos sritims, taigi ir BŽŪP;
3. PRIPAŽIŠTA daugelį ūkininkų pareiškto nepasitenkinimo priežasčių, daugiausia akcentuojant teisingų pajamų poreikį, mažą ūkininkavimo pelningumą dėl mažų gamintojų kainų ir didelių gamybos sąnaudų, sudėtingų teisės aktų priėmimą ir įgyvendinimą, dažnus reglamentavimo sistemos pokyčius, poreikį mažinti administracinę naštą ir užtikrinti vienodas sąlygas visame pasaulyje ir vidaus rinkoje;
4. PRIMENA 2024 m. vasario 1 d., kovo 21–22 d. ir balandžio 17–18 d. Europos Vadovų Tarybos susitikimus, kuriuose ES vadovai pabrėžė esminį BŽŪP vaidmenį ir pripažino, kad konkurencingas, tvarus ir atsparus žemės ūkio sektorius yra vienas iš pagrindinių strateginių Sąjungos interesų ir kad ūkininkams reikia stabilios ir nuspėjamos sistemos, kuri, be kita ko, padėtų jiems įveikti aplinkos ir klimato iššūkius; MANO, kad, atsižvelgiant į dabartines geopolitines aplinkybes, artimiausiais metais žemės ūkis turėtų išlikti vienu iš pagrindinių strateginių interesų;
5. PALANKIAI VERTINA 2024 m. sausio mėn. Europos Komisijos inicijuotą strateginį dialogą dėl ES žemės ūkio ateities ir jo tikslą depoliarizuoti diskusijas dėl žemės ūkio ir žaliosios pertvarkos; TIKISI, kad ir toliau bus aktyviai informuojama apie diskusijas ir gaus dialogo rezultatus;

6. AKCENTUOJA, kad reikia laikytis tokio požiūrio į maisto sistemas, kuris apimtų visus maisto grandinės dalyvius; PABRĖŽIA, kad, siekiant nustatyti sisteminį ir integruotą požiūrį, reikia didinti politikos ir priemonių bei skirtingų politikos lygmenų suderinamumą ir sinergiją; RAGINA Komisiją pateikti požiūrių į maisto sistemas, kurių laikantis daugiausia dėmesio skiriama ūkininkams ir užtikrinamas įperkamas, pakankamas, saugus ir tvariai pagamintas maistas Sąjungoje, analizę; PABRĖŽIA, kad reikia geriau reaguoti į vartotojų lūkesčius;
7. neužbėgdama už akių kitai daugiametei finansinei programai (DFP), PAŽYMI, jog BŽŪP reikia tinkamų išteklių, kad būtų veiksmingai atsižvelgiama į įvairius jos tikslus, ir kad teisingas BŽŪP paramos, visų pirma tiesioginių išmokų, paskirstymas tarp valstybių narių yra opus klausimas ir turėtų būti ieškoma tinkamo sprendimo;
8. PRIMENA, kad žemės ūkis yra itin svarbus ekonominei, socialinei ir teritorinei kaimo vietovių, kurios svariai prisideda prie bendros ES gerovės ir ekonominės galios, sanglaudai; PAŽYMI, kad žemės ūkio sektoriaus patrauklumas yra susijęs su kaimo vietovių gyvybingumu ir galimybe naudotis pagrindinėmis paslaugomis; PABRĖŽIA Sąjungos kaimo vietovių įvairovę ir tai, kad svarbu išlaikyti žemės ūkio veiklą visoje Sąjungoje, įskaitant atokiausius regionus³, vietas, kuriose esama gamtinių ar kitokių specifinių su vieta susijusių kliūčių, didelio gyventojų tankio teritorijas ir salas bei salų valstybes; PRIPAŽIŠTA konkrečius daugelio ES kaimo vietovių iššūkius, įskaitant gyventojų skaičiaus mažėjimą ir senėjimą, skurdą ir ribotą junglumą, užimtumo galimybes ir galimybes naudotis paslaugomis; PABRĖŽIA, kad svarbu išlaikyti ir plėtoti mažąsias ir vidutines įmones, įskaitant mažus ūkius, gyvybingoms vietovėms užtikrinti; PABRĖŽIA moterų svarbą žemės ūkio sektoriaus plėtrai ir jų indėlį į socialinę kaimo vietovių plėtrą; PRIMENA, kad žemės ūkio paskirties žemė visų pirma turėtų būti naudojama žemės ūkiui;

³ SESV 349 straipsnis.

Stiprus ir konkurencingas ES žemės ūkio sektorius

9. PABRĖŽIA žemės ūkio indėlį ir potencialą siekiant tvaraus ekonomikos augimo, be kita ko, išnaudojant bioekonomikos potencialą ir jos įsisavinimą rinkoje, žiedinę ekonomiką, atsparias maisto tiekimo grandines, novatoriškus metodus ir kitą gamtos procesais grindžiamą praktiką; AKCENTUOJA, kad ūkininkai dažnai yra pažeidžiamiausia maisto grandinės grandis, jų pajamos dažnai struktūriškai mažesnės už kitų sektorių vidurkį, ir PRIPAŽIŠTA įvairias šių mažesnių pajamų priežastis; PABRĖŽIA, kad reikia užtikrinti teisingas ūkininkų pajamas vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu gerinant jų padėtį maisto grandinėje, nagrinėjant ir skatinant papildomas pajamų įvairinimo galimybes ir užtikrinant taisyklėmis grindžiamą ir sąžiningą konkurenciją bei veiksmingą bendrosios rinkos įgyvendinimą; PRIMENA tiesioginių išmokų, kaip ūkininkų pajamų rėmimo, vaidmenį;
10. PALANKIAI VERTINA Komisijos iniciatyvas stiprinti ūkininkų padėtį maisto grandinėje, įskaitant ES žemės ūkio maisto produktų grandinės stebėjimo centro įsteigimą; RAGINA Komisiją toliau imtis veiksmų siekiant stiprinti ūkininkų padėtį maisto grandinėje, užtikrinti, kad jie gautų teisingą atlyginimą už visuomenei tiekiamas prekes ir teikiamas paslaugas, ir skatinti tvariai pagamintų žemės ūkio produktų paklausą ir atlygį už juos; PRIPAŽIŠTA, kad tokia politika neturėtų turėti pernelyg didelių pasekmių maisto kainoms ES vartotojams;

11. PABRĖŽIA, kad svarbu užtikrinti sąžiningą, atvirą, taisyklėmis grindžiamą prekybos sistemą ir vienodas sąlygas, griežtai kontroliuojant ir užtikrinant sveikatos ir saugos standartų laikymąsi; PRIMENA, kad ES yra grynoji žemės ūkio maisto produktų eksportuotoja ir jai reikia įvairinti savo prekybos santykius, todėl PABRĖŽIA, kad būtina vykdyti gerai subalansuotą prekybos priemonių valdymą, ypač tarifinių kvotų srityje, siekiant užtikrinti sąžiningą ir tvarią prekybą ir atsižvelgti į vidaus žemės ūkio produktų gamintojų ir vartotojų interesus; PRIMENA 2021 m. bendrą Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos pareiškimą dėl aktyvaus bendradarbiavimo daugiašaliu lygmeniu ES sveikatos ir aplinkos apsaugos standartų taikymo importuojamiems žemės ūkio produktams srityje⁴; ATKREIPIA DĖMESĮ į 2022 m. Komisijos ataskaitą dėl ES sveikatos ir aplinkos apsaugos standartų taikymo importuojamiems žemės ūkio ir žemės ūkio maisto produktams⁵; PRIMENA šios ataskaitos išvadą, kad yra tam tikrų galimybių importuojamiems produktams taikyti ES gamybos standartus, jei tai daroma visapusiškai laikantis atitinkamų PPO taisyklių; PRAŠO Komisijos toliau stebėti Sąjungos žemės ūkio rinkų padėtį ir apie ją pranešti, taip pat reguliariai atnaujinti ir toliau plėtoti bendro laisvosios prekybos susitarimų poveikio žemės ūkio sektoriui vertinimą;
12. PAŽYMI, kad žemės ūkis yra svarbus sektorius būsimame ES plėtros procese; RAGINA Komisiją atidžiai įvertinti ES plėtros poveikį siekiant parengti žemės ūkio sektorių tokiai plėtrai ir apriboti neigiamą poveikį ES rinkoms ir gamintojams remiantis ankstesnių plėtros etapų metu įgyta patirtimi, kartu atsižvelgiant į teigiamą tokios ES plėtros poveikį žemės ūkiui ir visai Sąjungai;

⁴ OL C 488, 2021 12 6, p. 6.

⁵ Dok. 9651/22.

13. PRIPAŽĮSTA didėjančią ūkininkavimo sektoriaus atsparumo išorės iššūkiams, pvz., nepastovioms rinkoms, geopolitinėms aplinkybėms ir meteorologiniams reiškiniams, svarbą, ypač atsižvelgiant į tai, kad su vandeniu susiję iššūkiai, įskaitant vandens prieinamumą, taps vis svarbesniu žemės ūkio gamybos klausimu; todėl AKCENTUOJA prevencinių priemonių ir tikslingesnių, lankstesnių ir veiksmingesnių krizių ir rizikos valdymo mechanizmų svarbą Sąjungos lygmeniu, remiantis turimų finansinių išteklių vertinimu ir iki šiol įgyta patirtimi; RAGINA Komisiją būsimose su vandeniu susijusiose iniciatyvose atsižvelgti į žemės ūkio ypatumus;

Inovacijų ir sektorių bendradarbiavimo skatinimas

14. PABRĖŽIA, kad tvarios ir konkurencingos žemės ūkio gamybos, maisto produktų gamybos ir perdirbimo moksliniai tyrimai bei inovacijos šioje srityje atlieka labai svarbų vaidmenį užtikrinant tvarų, saugų, sveiką ir įperkamą maistą tokiu mastu, kokio reikia gyventojams išmaitinti; PALANKIAI VERTINA Europos iniciatyvas, kuriomis siekiama sukurti tvirtus žinių srautus ir paspartinti inovacijas žemės ūkio sektoriuje, atsižvelgiant į jo įvairovę; AKCENTUOJA bioekonomikos, biotechnologijų, novatoriškų metodų ir kitos gamtos procesais grindžiamos praktikos svarbą;
15. RAGINA plėtoti mokslinių tyrimų ir inovacijų programas, susijusias su tvaria ūkininkavimo praktika ir technologijomis, įskaitant perdirbimą, gamtos procesais grindžiamus sprendimus, bioekonomiką, žiedinę ekonomiką ir tikslųjį ūkininkavimą; todėl PABRĖŽIA, neužbėgant už akių susitarimui dėl kitos DFP, BŽŪP papildančių ES lėšų svarbą; RAGINA sudaryti palankesnes sąlygas galimybėms investuoti į infrastruktūrą ir inovacijas;
16. AKCENTUOJA visų vertės grandinės dalyvių, įskaitant ūkininkus, mokslinių tyrimų įstaigas, įmones, pilietinę visuomenę ir valdžios institucijas, keitimosi informacija tinklų svarbą; PRIMENA, kad šiuo tikslu naudojamosi Europos BŽŪP tinklu; SKATINA kurti ūkininkų konsultavimo sistemas, įskaitant konsultantų mokymą; PAŽYMI, kad dideli investavimo pajėgumų ir prieigos prie žinių skirtumai yra tos kliūtys, dėl kurių ūkininkai nepradedą naudoti įvairių tvarių technologijų;

Supaprastinimo būtinybė siekiant sumažinti ūkininkams ir valstybių narių administracijoms tenkančią administracinę naštą

17. PRIMENA stabilios ir nuspėjamos reglamentavimo ir finansavimo sistemos, skirtos ūkininkams ir valstybių narių administracijoms, svarbą ir būtinybę nustatyti tinkamą įgyvendinimo arba prisitaikymo laikotarpį, jei reglamentavimo sistema iš esmės pasikeistų, kad būtų sudarytos sąlygos veiksmingai komunikacijai ir užtikrintas tinkamas įgyvendinimas šioje srityje; PABRĖŽIA, kad reikia laiku pateikti pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų dėl BŽŪP;
18. RAGINA Komisiją toliau stebėti administracinės naštos ir sudėtingumo, susijusio su ES taisyklėmis, su kuriomis ūkininkai ir administracija susiduria įgyvendinimo metu, šaltinius ir atsižvelgti į to vertinimo rezultatus, visų pirma susijusius su naujais įgyvendinimo modelio procesais ir valdymu, stebėti žemės ūkiui poveikį darančios politikos bendrą poveikį ir išnagrinėti galimybę šiose politikos srityse parengti į rezultatus orientuotą požiūrį;
19. PAŽYMI, kad valstybės narės yra pirmieji kontaktiniai punktai ūkininkams ir jos yra atsakingos už ES lėšų valdymą ir paskirstymą, todėl taip pat turi atlikti tam tikrą vaidmenį supaprastinimo procese; valstybės narės RAGINAMOS išnagrinėti būdus, kaip ilgainiui pagerinti ūkininkų padėtį;

Parama jauniems ir naujiems ūkininkams ir kartu kaitai

20. PRIPAŽŪSTA kartų kaitos ūkininkavimo sektoriuje svarbą, nes tai būtina siekiant užtikrinti žemės ūkio veiklos tęstinumą ir ilgalaikį ES žemės ūkio sektoriaus atsparumą; PRIPAŽŪSTA sunkumus, su kuriais susiduria jaunieji ir nauji ūkininkai, norėdami pradėti savo verslą, įskaitant galimybę naudotis žemės ūkio paskirties žeme; PABRĖŽIA, kad teigiama ilgalaikė sektoriaus perspektyva yra labai svarbus veiksnys siekiant pritraukti jaunuosius ir naujus ūkininkus;
21. AKCENTUOJA, kad svarbu imtis priemonių siekiant skatinti įsikūrimą ir žemės perdavimą jauniems ir naujiems ūkininkams ir kad reikia sudaryti palankesnes sąlygas gauti kreditą ir naudotis žeme, visų pirma žemės ūkio reikmėms;

Atsparumas klimato kaitai ir aplinkos išsaugojimas

22. PRIMENA, kad tinkamas ekosistemų veikimas ir išsaugojimas yra labai svarbūs elementai siekiant užtikrinti apsirūpinimo maistu saugumą ir ilgalaikį ES žemės ūkio atsparumą; PRIPAŽIŠTA, kad klimato kaitos švelninimas ir prisitaikymas prie jos visuose sektoriuose, įskaitant žemės ūkį, yra itin svarbūs;
23. PRIPAŽIŠTA iki šiol padarytą pažangą ir ūkininkų jau įdėtas dideles pastangas padėti siekti ES klimato, biologinės įvairovės, aplinkos apsaugos, gyvūnų gerovės ir kitų tvarumo tikslų; PRIPAŽIŠTA, kad žemės ūkio sektorius turės toliau dėti tas pastangas, kad pasiektų šiuos tikslus, kartu atsižvelgiant į žemės ūkio maisto produktų sektoriaus socialinę ir ekonominę tikrovę, konkurencingumą ir pelningumą; PABRĖŽIA, kad įvairi klimatui nekenkianti žemės ūkio praktika gali padėti spręsti aplinkos ir klimato iššūkius, be kita ko, vykdant anglies kaupimo ūkininkavimą; RAGINA daugiau dėmesio skirti augalinių baltymų šaltinių prieinamumui ir įvairinimui Sąjungoje;
24. AKCENTUOJA, kad reikia tinkamai remti ūkininkus jiems pereinant prie tvarios praktikos, kartu išlaikant aukštus maisto saugos standartus; RAGINA Komisiją pirmenybę teikti skatinančiajam požiūriui, pagal kurį ūkininkams būtų atlyginama daugiau nei tik už jų patiriamas sąnaudas ir prarastas pajamas, kurios susidaro jiems teikiant ekosistemines paslaugas; PABRĖŽIA BŽŪP svarbą siekiant padėti įgyvendinti ES įsipareigojimus aplinkos, biologinės įvairovės ir klimato srityse;
25. AKCENTUOJA, kad, be BŽŪP indėlio, kitos viešosios ir privačiosios priemonės taip pat gali atlikti svarbų vaidmenį padedant ūkininkams įveikti iššūkius, su kuriais Sąjunga susiduria aplinkos, biologinės įvairovės ir klimato srityse;

Išvada

26. RAGINA būsimą Komisiją spręsti visus pirmiau minėtus klausimus rengiant savo darbo programą ir politiką, kurios darys poveikį žemės ūkiui artimiausiais metais.